

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-494/3637

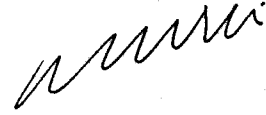
Ankara

217/2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 10/6/2002 tarihinde kararlaştırılan "Gemiadamlarının Ülkelerine Geri Gönderilmesine İlişkin 166 Sayılı Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent ECEVİT
Başbakan

Eki :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Tali Kom.	Sağlık, Aile, Eğitim ve sosyal işler
Esas Kom.	Dışişleri
Tarih	1/10/2002
K. Md.	K.D. Bşk.
M. B.	

GEREKÇE

166 sayılı Gemiadamlarının Ülkelerine Geri Gönderilmesine ilişkin Sözleşme (Revize), Uluslararası Çalışma Örgütü Genel Konferansı'nın 24 Eylül 1987 tarihinde Cenevre'de yapılan 74 üncü oturumunda kabul edilmiştir.

Söz konusu Sözleşme, 1926 tarihli Gemiadamlarının Ülkelerine Geri Gönderilmesine İlişkin Sözleşme kapsamına alınmayan, ancak, gemiadamlarının ülkelerine geri dönüşlerini sağlayan ulusal mevzuat ile uygulamada önemli ölçüde bir gelişmenin sağlanması ve gemiadamlarının ülkelerine geri dönüşlerinin belirli bazı yönlerine ilişkin durum da gözönünde tutularak, gemicilik sanayiinde vatandaş olmayan kişilerin istihdamındaki artışın da dikkate alınması amaçlanarak kabul edilmiştir.

Sözleşmenin kapsam ve tanımlar bölümünde, sözleşme hükümlerinin uygulanacağı kapsama giren gemiler belirtilmekte olup, sözleşmenin yürürlükte olduğu ve ticari deniz taşımacılığı faaliyetleri ile uğraşan herhangi bir üye devlet topraklarında kayıtlı olan kamuya veya özel kişilere ait seyrüsefer halindeki bütün gemiler ve böyle gemilerin sahipleri ile gemiadamları kapsam dahilinde tutulmaktadır.

Haklara ilişkin bölümde ise, gemiadamlarının ülkelerine geri gönderilmelerini gerektiren durumlar sıralanmakta olup, bunlar; belirli bir zaman için yapılan işin süresinin veya çıkılan bir seferin yurtdışında sona ermesi ; istihdam akdiyle uyumlu olarak bildirim süresinin bitmesi; ülkesine geri gönderilmesini gerektiren bir hastalık, sakatlık veya tıbbi tedavi durumunda; geminin kaza yapmış olması halinde; iflas; geminin satışı; geminin kaydının değiştirilmesi veya gemiadamlarını istihdam eden bir gemi sahibinin yasal veya akdi yükümlülüklerini yerine getirememesi v.s. olarak ifade edilmektedir.

Sözleşmede ayrıca, geri göndermelerdeki mesafelerin tespiti, bunun nasıl ve ne şekilde yapılacağı, masrafların nasıl karşılanacağı konularında ayrıntılı hükümler yer almaktadır.

Sözleşmede gemi sahiplerine ve gemi kaptanına bu konuda verilen yetkilerin sınırları belirtilmekte ve gemiadamlarının ülkelerine geri gönderilmelerine ilişkin gemi sahibinin maddi ve manevi sorumlulukları da hüküm altına alınmaktadır.

Sözleşme hükümleri ile ulusal yasalar, yönetmelikler ve uygulamalar karşılaştırılarak yapılan değerlendirme sonucunda, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Gemiadamlarının Ülkelerine Geri Gönderilmesine İlişkin 166 sayılı Sözleşmesinin (Revize) ülkemiz tarafından onaylanmasının ulusal hukukumuz açısından bir olumsuzluk yaratmayacağı; anılan Sözleşmenin onaylanmasının uygun ve yararlı olacağı düşünülmektedir.

T/ 349

GEMİADAMLARININ ÜLKELERİNE GERİ GÖNDERİLMESİNE İLİŞKİN 166 SAYILI
SÖZLEŞMENİN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

Madde 1- Uluslararası Çalışma Örgütü Genel Konferansı'nın 1987 yılında Cenevre'de yapılan 74 üncü oturumunda revize edilerek kabul edilen "Gemiadamlarının Ülkelerine Geri Gönderilmesine İlişkin 166 Sayılı Sözleşme"nin onaylanması uygun bulunmuştur.

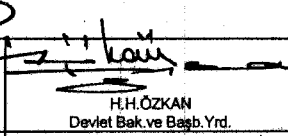
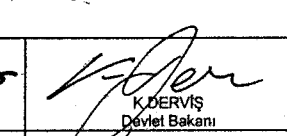
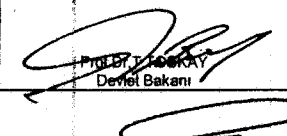
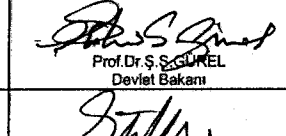
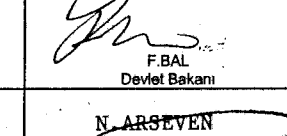
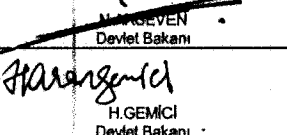
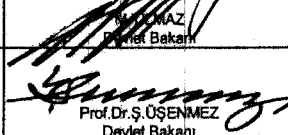
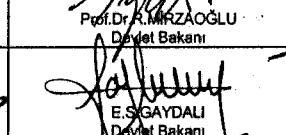
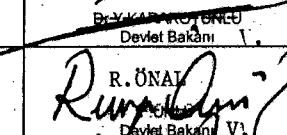
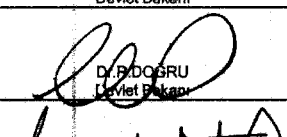
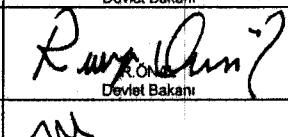
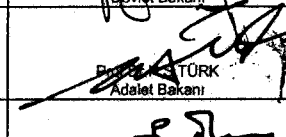
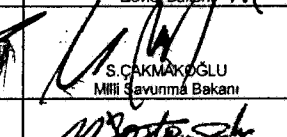
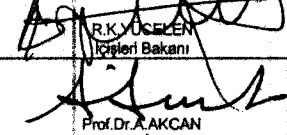
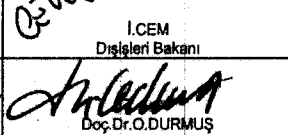
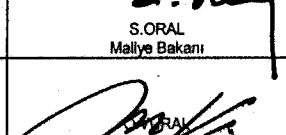
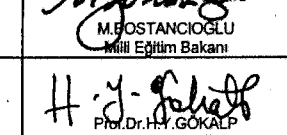
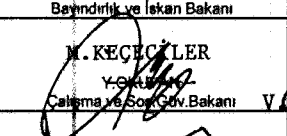
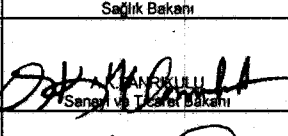
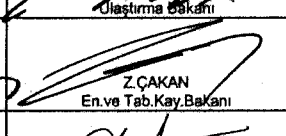
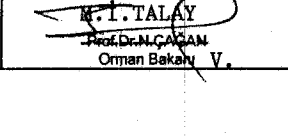
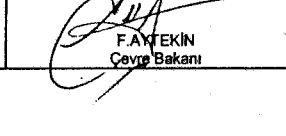
Madde 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

Zarf

BÜLENT ECEVİT
BAŞBAKAN

 D. BAĞÇELİ Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 H. H. ÖZKAN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M. YILMAZ Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 K. DERVİŞ Devlet Bakanı
 Prof. Dr. T. ERKAY Devlet Bakanı	 M. KEÇECİLER Devlet Bakanı	 Prof. Dr. Ş. S. SUREL Devlet Bakanı	 F. BAL Devlet Bakanı
 N. ARSEVEN Devlet Bakanı	 M. YILMAZ Devlet Bakanı	 Prof. Dr. R. MİRZA OĞLU Devlet Bakanı	 N. ARSEVEN Devlet Bakanı
 H. GEMİCİ Devlet Bakanı	 Prof. Dr. Ş. ÜŞENMEZ Devlet Bakanı	 E. S. GAYDALI Devlet Bakanı	 R. ÜNAL Devlet Bakanı
 D. P. DOĞRU Devlet Bakanı	 R. ÜNAL Devlet Bakanı	 Prof. Dr. T. TÜRK Adalet Bakanı	 S. ÇAKMAK OĞLU Millî Savunma Bakanı
 R. K. YÜCEK İçişleri Bakanı	 İ. CEM Dışişleri Bakanı	 S. ORAL Maliye Bakanı	 M. POSTANCI OĞLU Millî Eğitim Bakanı
 Prof. Dr. A. AKCAN Beynîrîk ve İktisat Bakanı	 Doç. Dr. O. DURMUŞ Sağlık Bakanı	 Prof. Dr. A. AKCAN Ulaştırma Bakanı	 Prof. Dr. H. F. GÖKALP Tarım ve Köylükleri Bakanı
 M. KEÇECİLER Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı	 Prof. Dr. A. AKCAN Sanayi ve Ticaret Bakanı	 Z. ÇAKAN En. ve Tab. Kay. Bakanı	 M. İ. TALAY Kültür Bakanı
 M. TAŞAR Turizm Bakanı	 Prof. Dr. A. AKCAN Orman Bakanı	 F. AKTEKİN Çevre Bakanı	

Dosya No.

101-494

322

GEMİADAMLARININ ÜLKELERİNE GERİ GÖNDERİLMESİNE İLİŞKİN 166 SAYILI SÖZLEŞME (REVİZE)

Uluslararası Çalışma Örgütü Genel Konferansı,

Uluslararası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu'nun daveti üzerine 24 Eylül 1987 tarihinde Cenevre'de yaptığı yetmişdördüncü oturumunda,

1926 yılına ait Gemiadamlarının Ülkelerine Geri Gönderilmesine İlişkin Sözleşme'nin ve 1926 yılına ait Gemiadamlarının (Kaptan ve Miçoların) Ülkelerine Geri Gönderilmesine İlişkin Tavsiye Kararı'nın kabul edilmesinden bu yana deniz nakliyat sektöründe meydana gelen gelişmelerin; Sözleşme'de, Tavsiye Kararı'nın uygun unsurlarını da içerecek şekilde, düzeltme gerektirdiğini müşahade ederek ve gemi adamlarının ülkelerine geri gönderilmesine ilişkin olarak, 1926 yılına ait Gemiadamlarının Ülkelerine Geri Gönderilmesine İlişkin Sözleşme'de yer verilmeyen pek çok konuda ulusal mevzuat ve uygulamaların dikkate değer gelişmeler sağladığına işaretler; gemi adamlarının ülkelerine geri gönderilmeleri hususunun bazı yeni yönleri açısından ve deniz nakliyatçılığında yabancı uyrukluları çalıştırmanın yaygınlaştığı da hesaba katılarak, yeni bir uluslararası belgeye gereksinim duyulduğu göz önünde bulundurularak, gündemin 5. Maddesini oluşturan 1926 yılına ait 23 numaralı Gemiadamlarının Ülkelerine Geri Gönderilmesine İlişkin Sözleşme'nin ve 1926 yılına ait 27 numaralı Gemiadamlarının (Kaptan ve Miçoların) Ülkelerine Geri Gönderilmesine İlişkin Tavsiye Kararı üzerine verilen önergelerin benimsenmiş ve bu önergelerin bir uluslararası sözleşme hüviyeti kazanması kararlaştırılarak, bin dokuz yüz seksen yedi yılı Ekim ayının dokuzuncu günü, 1987 yılına ait Gemiadamlarının Ülkelerine Geri Gönderilmesi (Revize) Sözleşmesi adıyla anılacak olan aşağıdaki Sözleşmeyi kabul etmiştir.

BÖLÜM I KAPSAM ve TANIMLAR

Madde 1

1. Bu Sözleşme, yürürlükte olduğu Üye'nin ülkesine kayıtlı hem kamu hem de özel sektöre ait genellikle ticari deniz taşımacılığı işine tahsis edilmiş, deniz aşırı sefer yapan gemilere ve bu türden gemilerin sahiplerine ve bu tür gemilerde çalışan gemi adamlarına uygulanır.
2. Tatbikatı elverişli ise yetkili merci, bu Sözleşmenin hükümlerini balıkçı teknesi sahipleri ve balıkçıların temsil yetkisine sahip örgütlerine danışarak ticari deniz balıkçılığına da uygular.
3. Bu Sözleşme bağlamında gemilerin ticari deniz nakliyat gemisi ya da ticari deniz balıkçılığı gemisi olarak kabul edilmelerine ilişkin tereddütü gemi sahibi, gemiadamı ve balıkçı örgütleriyle istişarede bulunduktan sonra yetkili merci giderecektir.
4. Bu Sözleşme bağlamında "gemiadamı" sözcüğü, bu Sözleşme hükümlerine tabi bir deniz aşırı sefer yapan gemide herhangi bir sıfatla istihdam edilmiş kişi anlamında kullanılır.

BÖLÜM II

HAK KAZANIMLARI

Madde 2

1. Gemiadamı aşağıda belirtilen durumlarda ülkesine gönderilme hakkına sahiptir;
 - (a) süreli ücretli iş veya belirlenmiş bir sefer yurtdışında sona ermiş ise,
 - (b) sözleşme hükümleri veya gemiadamının yaptığı iş akdine göre verilen bildirimin süresinin dolması üzerine,
 - (c) tıbbi olarak seyahat etmesi mümkün ise, ülkesine geri gönderilmesini gerektiren bir hastalık, sakatlık veya tıbbi tedavi durumunda seyahat etmesini engelleyecek bir durum olmadığı tespit edildiği zaman, hastalık, yaralanma veya diğer sağlık nedenleri yüzünden,
 - (d) geminin batması halinde,
 - (e) iflas, geminin satışı, kütük değişikliği ya da benzer nedenlerle gemi sahibinin, işveren olarak yasalardan veya akitten kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirebilmesinin mümkün olmadığı hallerde,
 - (f) ulusal mevzuat veya toplu sözleşmelerde belirlendiği şekliyle gemiadamı geminin yollandığı savaş bölgesine gitmeye rıza göstermiyorsa,
 - (g) bir hakem kararı veya toplu sözleşme hükmüne uygun olarak ya da benzer başka bir sebeple çalışmaya ara verilmesi veya çalışmanın sona erdirilmesi halinde,

2. Gemiadamının ülkesine gönderilme hakkını kazanması için gemide çalışması icap eden azami süreyi ki bu süre 12 aydan kısa bir süre olur, ulusal yasa veya yönetmelikler veya toplu sözleşme belirler. Söz konusu azami süre belirlenirken gemiadamının çalışma ortamını etkileyen koşullar dikkate alınır. Her Üye mümkün olan her halde teknolojik değişim ve gelişmeler ışığında bu süreyi azaltmayı gözetir ve Deniz Taşımacılığı Ortak Komisyonu'nun konuyla ilgili tavsiye kararlarından herhangi birinin yönlendirmesine açık olabilir.

BÖLÜM III

VARİŞ YERLERİ

Madde 3

1. Bu Sözleşmenin yürürlükte olduğu her Üye, ulusal yasa veya yönetmeliklerinde gemiadamlarının ülkelerine gönderilebilecekleri varış yerlerini belirler.
2. Bu şekilde öngörülen varış yerleri arasına gemiadamının işe alındığı yer, toplu sözleşmeyle şart koşulan yer, gemiadamının ikamet ettiği ülke veya işe alınma sırasında karşılıklı olarak üzerinde anlaşmaya varılan yer dahil edilir. Gemi adamı öngörülen varış yerleri arasından geri gönderileceği yeri seçme hakkına sahiptir.

BÖLÜM IV

GERİ GÖNDERME HAZIRLIKLARI

Madde 4

1. Uygun ve süratli vasıta ile geri göndermenin temini gemi sahibinin yükümlülüğüdür. Normal ulaşım biçimi hava yoluyla olanıdır.
2. Gönderme masrafları gemisahibi tarafından karşılanır.
3. Geri gönderme; ulusal mevzuat veya toplu sözleşmelere göre gemiadamının çalışma ilişkisinden kaynaklanan yükümlülüklerini ciddi olarak yerine getirmemesinden dolayı gerçekleşiyor ise, bu Sözleşme hükümleri, ulusal mevzuat veya toplu sözleşme icabı gönderme masraflarının tamamı ya da bir kısmının gemi adamından tahsil edilmesi hakkına hâlel getirmez.
4. Gemi sahibi tarafından karşılanacak masraflar aşağıdakileri içerir:
 - (a) 3. madde gereğince seçilen varış noktasına gidiş,
 - (b) gemiadamının gemiden ayrılmasından itibaren varış noktasına kadar yiyecek ve barınma giderleri,
 - (c) ulusal mevzuat veya toplu sözleşme hükümlerinde yer verilmiş ise gemiadamının gemiden ayrılmasından itibaren varış noktasına kadar ücret ve harçlıklar,
 - (d) gemiadamının 30 kilograma kadar kişisel bagajının varış noktasına kadar taşınma masrafları,
 - (e) zaruri hallerde gemiadamının varış noktasına seyahat etmesine engel bir durum ortadan kalkıncaya kadar tedavi giderleri.
5. Gemi sahibi, çalışma ilişkisinin başlangıcında gemiadamından geri gönderilme masrafları karşılığında peşinen bir ödeme yapmasını istemeyeceği gibi 3.fıkra ile hükmedilen haller dışında ücret ve diğer kazançlarından geri gönderilme masrafını tahsil etmez.
6. Ulusal yasa veya yönetmelikler; gemi sahibinin, kendisi tarafından istihdam edilmemiş gemiadamının geri gönderilme masraflarını sözkonusu gemiadamını istihdam eden işverenden tahsil etmesi hakkına hâlel getirmez.

Madde 5

Gemi sahibi geri gönderilme hakkını kazanmış bir gemiadamının gönderilme masraflarını karşılamaz veya gerekli hazırlıkları yapmaz ise;

- (a) Geminin kayıtlı olduğu üyenin yetkili mercii ilgili gemiadamının geri gönderme masraflarını karşılar, gerekli hazırlıkları yapar. Geminin kayıtlı olduğu üye bunu yerine getirmez ise gemiadamının geri gönderilirken ayrılacağı devlet ya da uyruğu olduğu devlet gönderilme masraflarını karşılar ve gerekli hazırlıkları yapar. Masrafı karşılayan ve hazırlıkları yapan devlet geminin kayıtlı olduğu üyeden masrafı tahsil eder.
- (b) Gemiadamının gönderilmesine ilişkin tahakkuk eden masraflar geminin kayıtlı olduğu üye tarafından gemi sahibinden tahsil edilebilir niteliktedir.
- (c) Gönderme giderleri, 4.maddenin 3.fikrasıyla hükmedilenlerin dışında hiçbir şekilde gemi adamına yüklenemez.

BÖLÜM V

DİĞER DÜZENLEMELER

Madde 6

Ülkesine geri gönderilecek gemiadamı pasaport ve geri gönderilmesiyle ilgili diğer kimlik belgelerini alır.

Madde 7

Geri gönderilme için bekleme ve yolculukta geçen süre gemiadamının hak kazandığı ücretli izin süresinden düşülemez.

Madde 8

Gemiadamı 3.madde uyarınca varış noktasına ulaştığında ya da geri gönderilme hakkını ulusal mevzuat veya toplu sözleşmelerle belirlenen makul bir süre içinde talep etmediğinde usulüne uygun olarak geri gönderilmiş olduğu kabul edilir.

Madde 9

Bu Sözleşmenin hükümleri, toplu sözleşmeler veya ulusal koşullara uygun diğer yollardan yürürlüğe konmadığı takdirde ulusal yasa veya yönetmelikler yoluyla yürürlüğe konulur.

Madde 10

Her üye limanlarını ziyaret eden veya karasularından ya da karasal su yollarından geçen gemilerde çalışan gemiadamlarının ülkelerine geri gönderilmelerini olanaklı kıldığı gibi yerlerine başka gemiadamlarının alınmasına da olanak sağlar.

Madde 11

Her üyenin yetkili mercii ülkesinde kayıtlı gemi sahiplerinin bu Sözleşmenin hükümlerine göre hareket etmelerini yeterli gözetim ve denetim uygulayarak temin eder ve konuyla ilgili bilgiyi Uluslararası Çalışma Örgütü'ne bildirir.

Madde 12

Bu Sözleşmenin metni; bu Sözleşmenin geçerli olduğu üye devlete kayıtlı her geminin mürettebatının anlayacağı dilde hazırlanıp istifadeye sunulur.

BÖLÜM VI

NIHAİ HÜKÜMLER

Madde 13

Bu Sözleşme 1926 yılına ait Gemiadamlarının Geri Gönderilmesi Sözleşmesi'ni değiştirir.

Madde 14

Bu sözleşme'nin kesin onama belgeleri Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderilir ve onun tarafından tescil edilir.

Madde 15

1. Bu Sözleşme, sadece onama belgesi Genel Müdür tarafından tescil edilen Uluslararası Çalışma Örgütü üyesi ülkeler için bağlayıcıdır.
2. Bu sözleşme , iki üyenin onay belgeleri Genel Müdür tarafından tescil tarihinden on iki ay sonra yürürlüğe girer.
3. Bu sözleşme, daha sonra, onu onaylayan her üye için, onay belgesinin tescil edildiği tarihten on iki ay sonra yürürlüğe girer.

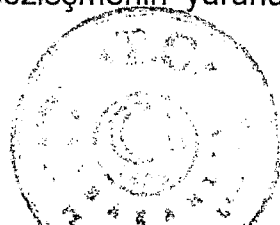
Madde 16

1. Bu Sözleşmeyi onayan her üye, onu ilk yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on yıllık bir süre sonunda Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne göndereceği ve Genel Müdürün tescil edeceği bir belge ile feshedebilecek. Fesih, tescil tarihinden ancak bir yıl sonra hüküm ifade edecektir.
2. Bu Sözleşmeyi onamış olup da, onu bundan önceki fıkrada sözü edilen on yıllık sürenin bitiminden itibaren bir yıl zarfında bu maddede öngörüldüğü şekilde feshetmeyen her üye, yeniden on yıllık bir müddet için bağlanmış olur ve bundan sonra bu Sözleşmeyi, her on yıllık süre bitiminde, bu maddede öngörülen şartlar içinde feshedebilir.

Madde 17

1-Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, Örgüt üyeleri tarafından kendisine bildirilen bütün onama ve fesihlerin kaydedildiğini Uluslararası Çalışma Örgütünün bütün üyelerine duyurur.

2-Genel Müdür, kendisine gönderilen Sözleşmenin ikinci onama belgesinin kaydedildiğini örgüt üyelerine duyururken bu sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih hakkında örgüt üyelerinin dikkatini çeker.

Madde 18

Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, yukarıdaki maddeler gereğince, kaydetmiş olduğu bütün onama ve fesihlere ilişkin tüm bilgileri, Birleşmiş Milletler Antlaşmasının 102 nci maddesi uyarınca kaydedilmek üzere, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine ulaştırır.

Madde 19

Uluslararası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu, gerekli gördüğü zaman bu Sözleşmenin, uygulanması hakkındaki bir raporu Genel Konferansa sunar ve konferansın gündemine sözleşmenin tamamen veya kısmen tadili konusunun konulup konulmaması hususunu inceler.

Madde 20

1. Konferansın, bu Sözleşmeyi tamamen veya kısmen tadil eden yeni bir Sözleşme kabul etmesi halinde ve bu yeni Sözleşme aksini öngörmediği takdirde;

a) Tadil edici yeni Sözleşmenin bir üye tarafından onanması durumu, yukarıdaki 16 ıncı madde dikkate alınmaksızın ve tadil edici yeni Sözleşme yürürlüğe girmiş olmak kaydı ve şartıyla, bu Sözleşmenin derhal ve kendiliğinden feshini gerektirir.

b) Tadil edici yeni Sözleşmenin yürürlüğe girmesi tarihinden itibaren, bu Sözleşme üyelerin onamasına artık açık bulundurulamaz.

2- İş bu Sözleşme, Sözleşmeyi onaylayan fakat tadil edici sözleşmeyi onaylamayan üyeler için, mevcut şekil ve kapsamı ile yürürlükte kalacaktır.

Madde 21

Bu sözleşmenin Fransızca ve İngilizce metinlerinin her ikisi de eşit derecede geçerlidir.

